

ცნობის ფურცელი

სურათებიანი დამატება

დამატების № 375.

სთუმბათი, 26 იანვარი 1906 წ.

პატივის № 2988

მობაკედავი

გველ-გეში დაკრილა,
ისარს გული გაუწრავს,
შოთარეშე დღევანდელადის
ტმირს შავს გაუბარავს.

ნაე-ღვარი დასამრხად
ჩქარებით უთხრის ხაროს,
ქარი ღმუის და შხად არის
ცოცხლად მიწა მთავაროს..

თავით უხის გუშვით შევუ,
შოთარეშის სრული შინა,
ცინე სიძველს გლეჯა-ძრევა
ტმირს-გემით შოთაროს.

ბევრჯერ მისცა დარბევა,
სხვა და სხვა ეზა გაუხინა,
გუარს გახდა, შატრემ კვლად
ხუდა სხვა აზრმა გაურბინა.

ამოიჭრა შოთარეშის,
ჯვარულიშუბს მადღურ ენას,
ანუგუშეს, იმედს აძლევს
და ჰშირდება შეგმა-ღუბენს.

გვიან-და, გრძნობა მისდილს
შუბრის ენის გამოთხრობა,

გვლარ ისინის ტარტაროსის
იმედი და შეგობრობა.

გველ-გეში დაკრილა,
ისარს გული გაუწრავს,
სხვის შხავერული დღევანდელადის
შვარედ კენისის, შვარედ გმინავს.

ნაე-ღვარი დასამრხად
ჩქარებით უთხრის ხაროს,
ქარი ღმუის და შხად არის
ცოცხლად მიწა მთავაროს..

სოლ. გ-ძე

ფოტო იმიტირებდნენ... *...
და იბადებდნენ მშვენიერი ბავშვი.
სიმართლის შვილი იყო, გაიჭირებდა აყენს ურწველა,
ქრემბარტებამ მონათლა, დანაგრულები ძუძუს აწოვებდნენ,
ჭენიოსებმა აღზარდეს.
საუცხოო რამ უბუკი დიდვა.
ყვოცელის მხრით დიდებული სანახავი იყო, მაგრამ ყვე-
ლაზე უფრო შესამწევითი ნიჭი ჰქონდა.
ნიჭი ორთეორისა.
მისი ხმა, მისი ლაპარაკი კი ციური რამ მუსიკა იყო.
და ისეთი ძალა ჰქონდა ამ გამოცეცელებას, რომ ჰშირ-
დებდა მისი მხრით მხრით მხრით მხრით.
ძალა მომარტულებელი, გამადადმინებელი.
უბუკი დიდვა მთა და ბარათ.

ფოტო იმიტირებდნენ... *...
და იბადებდნენ მშვენიერი ბავშვი.
სიმართლის შვილი იყო, გაიჭირებდა აყენს ურწველა,
ქრემბარტებამ მონათლა, დანაგრულები ძუძუს აწოვებდნენ,
ჭენიოსებმა აღზარდეს.
საუცხოო რამ უბუკი დიდვა.
ყვოცელის მხრით დიდებული სანახავი იყო, მაგრამ ყვე-
ლაზე უფრო შესამწევითი ნიჭი ჰქონდა.
ნიჭი ორთეორისა.
მისი ხმა, მისი ლაპარაკი კი ციური რამ მუსიკა იყო.
და ისეთი ძალა ჰქონდა ამ გამოცეცელებას, რომ ჰშირ-
დებდა მისი მხრით მხრით მხრით მხრით.
ძალა მომარტულებელი, გამადადმინებელი.
უბუკი დიდვა მთა და ბარათ.

ერთხელ ყარაულმა რა-
დაცა დაუყვირა ტუსაღს,
მაგრამ მარტო ციფმა კედ-
ლებმა გასცეს პასუხი. ეს
ყვირილი ტუსაღს არ შტემ-
ნა. ის დიდი-ხანია გაუნძრე-
ვლად იწევა ჰქვის სკამზედ და
იმისი გაგანირებული თვა-
ლები შორს სადღაც გაიჭკი-
რებოდა. აიღარ ელოდებოდა
და ტუსაღი შხის შუქს, რომ-
მელიც ეხლა ისე ცელქად,
ზუგად ეკონებოდა იმის ტან-
ზედ შუბლს. ეხლა სატუსა-
ღო ისე შშენიერადად, ისე ტურ-
ფად იყო განათებული, რომ
საწყალს ცხადლიდაც არ ენა-
ხა. იგი შესტკეროდა ამ შუქს
დიდრონის უსირო ცხლო თვა-
ლებით და ნეტარების აღიზ-
ილი უკეთოდა გამხადარ, გა-
ყვილოებული სახეზედ. ღმერ-
თმა მოიგონა თავისი მგოსანი
და გიმოუგზანდა ბრწყინვალე

განხრევა ქუჩებში.

თავს თავისუფლების სხივ-ცისკროვანი გვირგვინი ედგა
და ამისათვის არ ეშინოდა სინებლის; მისი მომბოძოელი ხმა კი
წარმტაცით ეფინებოდა მთელს ცის-ქვეშეთს.
და აი იგი მოხვდა ერთს ტყეში.
ზამთარი იყო. შუნ დათეს ეძინა.
უცნაურ გვირგვინის სიათლემ ძილი გაუფრთხო და
გაბარზებულმა ახლო მისულ კბზეს ტორი გაარტყა.
ქაბუცი არ წაქცეულა, მაგრამ დაშავდა კი.
დათეს სძლია თვისმა ბუნებამ და ისეც ჩაეძინა.
ჯერ ზამთარია!
ქაბუცის დაშვებამ ვი ცრემლი წასტაცა ამ ქვეყნად ყვე-
ლა იმას, რაც უგონიერესია, უნიკიერესია, უწრფელესია.
მაგრამ მოფრენილა ზღაბრული ფსკუნჯი და თვის უებარ
ფრთის შეებებით იარას უმართლებს ქაბუცს.

შალვა დადინი.

განხრევა ქუჩებში.

აღსვლა სიმაღლეს

(დახსრული *)

VI

ა ღ ს უ ლ დ ა

ისევ ძველებურად მადიოდა დაღებები და კვირები. ერ-
თხელ დარაჯმა გაიღო პაჩარა ფანჯრა, რომ შეეძდა პური
და წყალი, მაგრამ ტუსაღის გუშინდელი საუბრე ისევ ისე ხელ-
უხლებლად დახვდა ფანჯარაზედ. ეს ამბავი არა ერთხელ
გამეორებულა წინადაც; მესამედ, მეოთხედაც გამეორდა. მა-
შინ კი ეხალა დარაჯი მეფე როეგრის თანაშემწეს და მოა-
ხსენა ყველგფერი. მაგრამ თანაშემწემ უფროც არ შეიბერტყა.
საქმე ის არის, რომ თვითონ როეგრი იწევა ქვეშაგებზე სულთ-
მობრძივი და აღსარებას ეუბნებოდა მღვდელს. როეგრის მე-
ხსიერება არ იყო განამებული, და, თუ დაევიწყდა კიდევ
ტუსაღები, ამას იგი ცოლად არა სთვლიდა; ის ხომ მარტო
დანაშაუებებს სდევნიდა, სხვა ხომ არავის. დარაჯმა მეორედ
ველარ გაბედა მისვლა თანაშემწესთან, რადგან კარგად იცო-
და, რომ ცოცხალი აიღარ ეგადარებოდა წყალი და პური
ისევ ისე ხელ-უხლებლად ელოვა ფანჯარაზედ.

ანგელოზი, რომელიც ეხლა მგოსნის თავთან იდგა. იმისი თეთრი
ფრთები ჰფარავდა ნესტთან სვეტებს და ყველგნის. ის სინებლი,
რომელიც აქამდის გაემეფებოდა სატუსაღოში, ეხლა შერინა,
და მიიქუნჯა კუთხეში ბრწყინვალე შუქის დანაგაზედ. ტუ-
საღს ეგონა, რომ ეს თეთი ანგელოზის ფრთები ანათებს პნელ
სატუსაღს. კარგად იცოდა, რომ ეს ბრწყინვალე ანგელოზი,
გამოგზავნილია სატუსაღოს კარების გასაღებად, რომ იქ, იმ
კედლის იქით, ელის თავისუფლება და ბედნიერება; საცმარისა
თითი შიდაფრის ამ ენგინან კარზე ანგელოზმა, რომ ფიცსაფ
გაიღოს და მისცეს გზა თავისუფალ ტუსაღს.

— დროა! — ევიდრებოდა იგი ანგელოზს, რომელიც ნახად
უღიმიოდა, — დროა! — უფრო მოლოთმნლად იმეორებდა ტუსაღს
და ჰგანობდა, რომ თავი უხურდებმა, გული ეღევა, რაღაც
ღვთიურის მოლოდინში; რომ აი, საცა, იგი განთავისუფლდებმა
და მოშორდებმა ამ საშინელ სატუსაღოს. მთელ მგოსანად
ხელგესაც-კი ვეღარ ხმარობდა. მთელი სხეული დაუსუსტად
და სული თავი-უფალი და ძრეული, იწყედა სადღაც შორს,

*) იხ. „დაბატემა“, № 874.

ორივე მხთად

ბებერი როგერი მოკვდა. იმისმა ავადმყოფმა კეთილმა ცოლმა მაშინვე გააღიზნა ყველა სატუსაღოს კარბები, და განათავსებულა ტუსაში. გამბარანი, გავითვლებული, მომავლდენი გამოდიოდნენ ტყეებში, და ღლიქობილით ადგამდნენ ფეხებს ალბაიის ახსოვად იმითი სახლი, თვით ტუსაღმაჰაც კი არ იყო დანდენ, რა ტყეით. მაგრამ როცა ვაღდეს მგოსნის საპრობოლეს ვარს, სადაც იგი ცოცხლოდ დამარბდა, დიანებს მხოლოდ ვარსნილი გვამი. სახე კი ისევ მთიარულად უღიმოდა. ეს ღიმილი იმისთანა ნახი, იმისთანა მომზობლივი იყო, რომ თვით მღველდმა და როგერის თანაშემწემ ვერ გაუძღეს და შერცხვენილი გვიდნენ ვარდ გულკეთილმა ქერივმა ერთ ტამარში დაასულაჰა ქარის და მგოსნის გვამი. შრაფილი ხაღბი მოდიდა გამოსწმევილობებლად პატუვის-საცემლად. ყველა ძალა-უნებურად აშტერდებოდა როგერის სახეს, რომელიც დეგზარანჯო. ტურნები სასოწარკვეთილებით შოკუქობდა. იმის გვერდით კი მგოსნის ბღენიერებით და სხა-მართლი სახე ნახად იღიმებოდა.

— ენ იყო ისა? — ჰკითხავდა პაწია ბიჭოკა დედსა, რომელიც დედისთან ერთად სიცილავებულების პატუვისაქმლად მოვიდა.

— არ ვიცი, შვილო, მაგრამ იქ კი, — ადაჰყარა ზეცისკენ თვალები, — იქ ის ლოცულობს თავის სასტიკ პატონისთვის, რომ ღებრთა შეუნლოს, ღმერთიც ამიტომ აპატებს ბატონს თავის ცოდვებს. ლოცულობს აგრეთვე, შვილო, იგი საწყული, თავის საყვარელ ერისთვის. გვ. ბაქმძე.

ორი მხერალი

(დასასრული *)

დიდი — ხანი სცხოვრობდა ორივე მწერალი. ერთხელ იმ მხარეს, სადაც ისინი სცხოვრობდნენ, სიყვლილი იქცია.

უბრალო, უკანო და უკუნთო ძვლების ჩონჩხები ფართო ზეწრით იყო დახურული, ზურვის წვეტიანი შარცხენა ფრთის ძვლებში ჩავედო, მარჯვენაში კი მასრი ხანჯალი ეკრა. ღია პირიდან დამბალი კბილები უჩანდა, ტრეკელ თავის-ქალაქე აქა-იქ კანის ნაქერი დავარული კლარა, სიფრივანა თმით. თვალების ბუდეებში სპარისიუბური მატლები მიმზინებდნენ, ფრთხანეთში იროდნენ და ზურვის კალთებზე ვარდებოდადნენ, როგორც თხინილის ცრემლები...

ქალაქში მივიდა, მცხოვრებნი შეგკრიბა და გამოუცხადა მოსლის მიზეზი ერთი მწერალი უნდა მოკვდესო.

— მე მსურს თქვენდამი მოწყალება და შებარლება გამოვიჩინო, — სთქვა სიყვლილმა ხაღბის წინ, — ამიტომ თქვენ თუთიონ გავალებთ, გადასწყვეტთ, რომელი მთავანი განართხოს ჩემმა ბასრმა ხანჯალბოთ.

*) „დასაბტება“ № 368.

მცხოვრებნი შეგვეწინენ, არც ერთისთვის არ ეტლახელი, მაგრამ იგი შეუბარლებელი იყო. სიცილით შეგკითხა მცხოვრებთ.

- რომელი უფრო გიყვართ?
- ჩვენ მორივე გიყვარს, — ამბობდნენ მცხოვრებნი. — პირველსა ძალიან გული შესტკივა ჩვენთვის.
- ამა მეორე რაოდ გიყვართ? — კითხა სიყვლილმა და ჩუმის სიცილისაგან შეინძრა.

— რატომ არ გეყვარებ... როცა იმის ნაწერებს კითხულობ, თითოეულ ჩვენთანს ეტყენება, რომ ის უღრეკი თამამი და შედგარი აღმზინია, რომელზედაც სწერს, და მაშინ ყველა მუხობილი ბოროტად ჩსულულად გვეტყენებს; ვგრძობთ, რომ სხებზე მძლი ვდგევართ და უფრო მეტად გვურწამს და გეჯერა, რომ ისე ვცხოვრობთ, როგორც უნდა გვეცხოვრა.

როცა სიყვლილმა გიგონა ესა, შეინძრა და ძვლები ისე ააწყრილა, თითქოს რკინის სავარცხელი გადაესთა კბილებით ქაზეზე.

— ერთი მთავანი უსათუოდ უნდა მოკვდეს! — სთქვა სიყვლილმა.

მცხოვრებნი ისევ შევიკრიბნენ სათათბიროდ და დადაგინეს განაზრენ.

— ჩვენ მწვილობანი და კეთილი აღმზინები ვართ, — ამბობდნენ ისინი, — და გვეცოდნება მწერლები. მაგრამ, თუ მართლა კეთილის გულისხამა, სიყვლილო, შევიწარვო ჩვენნი თხოვნა: ნურც ერთი ნუ მოკვდება, მხოლოდ მეორე ქვედიან შეშაღე.

— კეთილი! ასე იყოს! — სთქვა სიყვლილმა და სიცილისაგან შეინძრა და მოსცლდა იქაურობას. მალას სწორა ტანისას, ზურვის წვეტიან ფეხის ძვლები ემბუროდა...

ძვლები პრიალებდნენ. მწერალიმა-კი, რომელსაც ქვედიან შეშლა ვადაუწყებოდა, უშხად იგრძნო, რომ რაღაც ძალამ თავის ქალის ქვეშ ტენი ვადაუნებარა, რომ ეს ძალა ზევიდან აწებებოდა... შემდეგ თითქოს თვალი დაუბნებდა და იმის წინ ყველგვეფერი — აღმზინი და ცხოვრებთ — ბნელში ჩაიშთქა...

იმ ქალაქის მცხოვრებნი ემაყოფილი იყვნენ, რომ შემთხვევი მიჯული ავადმყოფ მწერლისთვის სამაგიერო პატრევიცათ, იმ მწერლისთვის, რომელიც ასე მრისხანედ და დაუნებლბულ ცოდვ მიანდა... თავი მოკონდათ, რომ ასე იხანჯედნენ, ცოდვინდ და პატრეს სცემდნენ მწერალს, და როდესაც ეს უკანასკნელი ქუქებში მიღოდა, პურის ნაქერებს აწოდებდნენ და ბრუკევილა პატარა გროშებს აყარდნენ თავზე.

ისინი კი, რომელიც თვალთმაქციობითა და პარმონერობით უფინ აქებდნენ, ახლა, როცა ურის წაგდებდნენ შეშლილს, ცრამანეთს ეუბნებოდნენ:

— ხედავთ, რანაირა? ყოველთვის ასეთი იყო, ჩვენ ყოველთვის ასეთად მიგვიანდა და სხვებთან ეუწსნილით — თუ რა სისულელეს გეპასუვოდა... 8. კინწურაშვილი.

ადგადა ძეხუბის წყენებით.

განსწავლეს ძაღლებს დაწევა

რედაქტორ-გამომცემელი ალ. ბ. ჯაბაძე